

Opetus- ja kulttuuritoimi

Eduskunnan sivistysvaliokunnan lausuntopyyntö 8.2.2024, HE 103/2023 vp

Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuslain sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuslain sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto (jatkossa aluehallintovirasto) viittaa aluehallintovirastojen hallituksen esityksen luonnokseen antamaan yhteiseen lausuntoon 30.11.2023, Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 13.11.2023, VN/24765/2023 ja toteaa pyydettyä lausuntona seuraavaa:

Aluehallintovirasto pitää hallituksen esityksessä ehdotettuja muutoksia hyvinä ja kannatettavina. Yksityisen varhaiskasvatuksen lupamenettelyn sekä yksityisen varhaiskasvatuksen harjoittamisen yleisten edellytysten täyttymisen arviointia ja valvontaa koskevien prosessien sujuvuuden kannalta on tärkeää, että aluehallintovirastojen tiedonsaantioikeuksia muilta viranomaisilta laajennetaan ja että tiedot voidaan saada jatkossa sähköisen rajapinnan kautta. Lisäksi aluehallintovirasto pitää erittäin hyvänä sitä, että lakiin ehdotetaan kirjattavaksi palveluntuottajan velvollisuudet toimittaa lupakäsittelyä ja rekisteröintiä varten tarvittavat tiedot sähköisen asiointipalvelun kautta sekä pitää rekisteriin tallennettavat tiedot ajantasaisina.

Aluehallintovirasto nostaa kuitenkin esille, että vaikka ehdotetut muutokset helpottavat palveluntuottajan lupahakemuksen ja ilmoitusten tekemistä, lupaviranomaisen tehtävät eivät vähene sähköisen lupamenettelyn myötä merkittävästi. Vaikka tällä hetkellä oman haasteensa prosessiin tuo se, että hakemus liiteaineistoinen on paperisessa muodossa, valtaosa työpanoksesta lupa-asiaa käsiteltäessä kohdistuu kuitenkin aineiston läpikäyntiin, kunnalle tehtävää tarkastuspyyntöä koskeviin toimenpiteisiin ja päätöksen tekemiseen.

Määrämisvaltaa käyttävien henkilötunnukset

Lisäksi aluehallintovirasto kiinnittää lainsäätäjän huomiota siihen, että lakimuutoksessa tulisi varmistaa, että lupaviranomaiset saavat tietoonsa palveluntuottajan puolesta määrämisvaltaa käyttävien henkilöiden henkilötunnukset.

Lupaviranomaisen tulee varmistaa, että myös palveluntuottajan puolesta määrämisvaltaa käyttävät henkilöt täyttävät varhaiskasvatuslain 43 a §:n 1 momentissa säädetyt yleiset edellytykset.

Mikäli palveluntuottaja on luonnollinen henkilö, palveluntuottajan henkilötunnus tulee aluehallintoviraston tietoon sähköisen rajapinnan kautta, koska se on nimenomaisesti mainittu varhaiskasvatuslain 44 a §:n 1 momentin 1 kohdassa lupahakemuksessa ilmoitettavana tietona. Mikäli palveluntuottaja on oikeushenkilö, aluehallintoviraston tietoon tulee saman kohdan nojalla palveluntuottajan yritys- tai yhteisötunnus. Palveluntuottajan puolesta määräysvaltaa käyttävän henkilön henkilötunnusta ei sen sijaan ole nimenomaisesti mainittu varhaiskasvatuslain 44 a §:n 1 momentissa. Määräysvaltaa käyttävän yleisten edellytysten täyttämisvelvollisuutta koskeva varhaiskasvatuslain 43 a §:n 3 momentti ei aluehallintoviraston käsityksen mukaan velvoita palveluntuottajaa ilmoittamaan varhaiskasvatuslain 44 a §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitut tiedot myös määräysvaltaa käyttävän osalta.

Aluehallintovirasto katsoo, että palveluntarjoajan puolesta määräysvaltaa käyttävien henkilöiden henkilötunnusten saaminen aluehallintoviraston tietoon on välttämätöntä yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamista koskevan lupahakemuksen käsittelemiseksi sekä yksityisen varhaiskasvatuksen harjoittamisen yleisten edellytysten selvittämiseksi tai valvomiseksi. Aluehallintovirasto tarvitsee määräysvaltaa käyttävän henkilön henkilötunnuksen velvoitteidenhoitoselvityksen saamiseksi ja voidakseen siten tarkistaa, että määräysvaltaa käyttävä henkilö täyttää varhaiskasvatuslain 43 a §:n 1 momentissa säädetyt yleiset edellytykset.

Ehdotetussa 42 §:n 4 momentissa tiedonsaantioikeus sidotaan hallituksen esityksen mukaan nimenomaisesti niihin välttämättömiin tietoihin, joita tarvitaan yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamista koskevan lupahakemuksen käsittelemiseksi tai yksityisen varhaiskasvatuksen harjoittamisen edellytysten selvittämiseksi tai valvomiseksi. Hallituksen esityksen sivulla 17 on kuitenkin todettu, että eduskunnan perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin. Aluehallintovirasto katsoo, että määräysvaltaa käyttävän henkilötunnusta koskevan tiedonsaantioikeuden tulisi henkilötietojen suojan vuoksi olla yksilöity.

Aluehallintovirasto esittää, että varhaiskasvatuslain 44 a §:n 1 momentin luetteloon lupahakemukseen sisällytettävistä tiedoista lisätään selkeästi, että palveluntuottajan tunnistetietojen lisäksi lupaviranomaiselle tulee toimittaa myös kaikkien palveluntuottajan puolesta määräämisvaltaa käyttävien henkilöiden henkilötunnukset.

Aluehallintovirasto katsoo, että lisäys olisi hyvä toteuttaa 44 a §:n 1 momentin 1 kohdassa, jolloin palveluntuottajan olisi ehdotetun 46 §:n 3 momentin mukaisesti ilmoitettava myös määräämisvaltaa käyttävien henkilöiden henkilötunnuksissa tapahtuneista muutoksista sähköisen asiointipalvelun kautta. Lupaviranomaisen tulee valvoa, että palveluntuottaja sekä siinä määräämisvaltaa käyttävä täyttää yleiset edellytykset koko toiminnan ajan.

Mikäli määräämisvaltaa käyttävien henkilötunnusten saaminen aluehallintoviraston tietoon perustuu varhaiskasvatuslain 42 §:n ehdotettuun 4 momenttiin, aluehallintovirasto katsoo, että ainakin hallituksen esityksessä tulisi mainita, että lupaviranomaisella on oikeus saada momentin nojalla myös määräysvaltaa käyttävien henkilötunnukset.

Johtaja

Marja-Liisa Keski-Rauska

Ylitarkastaja

Hanna Suutari-Pitkänen

Tämä asiakirja ESAVI/4897/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/4897/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Keski-Rauska Marja-Liisa 13.02.2024 16:51

Esittelijä Suutari-Pitkänen Hanna 13.02.2024 13:09